

Odgovornost SKJ u pripremi društva za odbranu

»Međunarodni odnosi danas su još složeniji nego u vrijeme Desetog kongresa i, na žalost, još više opterećeni krizama i problemima« — cijeni drug Tito.

Opasnosti koje prijete našoj zemlji nisu za potcenjivanje. Mi, naravno, ne precjenjujemo te opasnosti. Znamo u kakvom svijetu živimo. Nemamo iluzija da je moguće za nekoliko desetljeća izmijeniti svijet i izgraditi nove odnose među narodima i državama koji bi isključivali sukobe, posebno oružane sukobe. Imamo povjerenja u svoje snage, u snagu svoje zemlje. Naš položaj i budućnost ne zavise od namjera i snaga naših protivnika, nego od jedinstva i stvaralačkih napora komunista i svih ostalih rodoljuba — od rezultata koje postizemo u izgradnji naše zajednice i njene odbrambene moći. Orijentacija prvenstveno na sopstvene snage u svim uslovima bitna je i trajna karakteristika naše političke i vojne strategije. Dostignućima u socijalističkoj izgradnji i ponašanjem u međunarodnim odnosima, doprinosom borbi za mir i progres, naša domovina je stekla visok ugled i stabilan vojno-politički položaj.

Jačanje odbrambene moći SFRJ je jedan od strategijskih zadataka SKJ i svih ostalih organizovanih socijalističkih snaga. Proces područjavanja i na ovom području prirodan je izraz i zahtjev razvoja socijalističkih samoupravnih odnosa u našoj zemlji i produbljivanja ravnopravnosti i jedinstva naših naroda i narodnosti, čiji je životni interes da grade i brane socijalističku Jugoslaviju u kojoj je osiguran opstanak i prosperitet svakog od njih i svih zajedno. Na toj osnovi se nastavlja područjavanje, aktiviranje, u krajnjem, svih socijalističkih subjekata, miliona naših ljudi, ali ne samo u disciplinovanom ostvarivanju utvrđenog kursa nego i kao

sve odgovornijih i inicijativnijih istinskih stvaralaca u izgradnji naše narodne odbrane. Podruštvljavanje je izraz razvoja socijalističkih samoupravnih odnosa i, istovremeno, dio tih procesa. Poslovi i inicijative na tom području postaju sve više funkcija svakodnevnog života u svim ćelijama našeg društva. U mjeri u kojoj će se dalje razvijati socijalističko samoupravljanje, nacionalna ravnopravnost, bratstvo i jedinstvo i naše materijalne snage, otvaraće se nove mogućnosti sve aktivnijeg odnosa svih socijalističkih subjekata i na području narodne odbrane i narastati njena moć. Jasno je da bi i privremeno usporavanje ovih procesa izazivalo i usporavanje podrštvljavanja narodne odbrane i njeno jačanje. U našoj zemlji postoje sve šire mogućnosti i zahtjevi da svaki vojnik bude aktivan građanin, a svaki građanin vojnik.

Ovaj proces podrštvljavanja je, isto tako, i zahtjev efikasne odbrane naše zemlje. To je naš odgovor na vjerovatan odnos snaga na našem ratištu u slučaju agresije, na mogućnosti agresora i na naše mogućnosti, kao i na karakter i fizionomiju rata, posebno oružane borbe. To je jedina mogućnost da se održimo i odbranimo i u najsirožnijim ratnim uslovima. Konačno, i naši izvori žive sile nisu neograničeni. Za odbranu zemlje važan je svaki naš čovjek i neophodno je da bude osposobljen za oružanu i druge oblike borbe ili za raznovrsne djelatnosti od značaja za uspješno vođenje rata — a najveći broj za jedno i drugo.

Neophodno je da posebno vodimo računa o osposobljenosti i ratnom rasporedu svakog člana SKJ. Broj komunista koji imaju ratni raspored u oružanim snagama neprekidno raste. O tome brinu organizacije SK u svim krajevima zemlje. U SKJ ima blizu 700.000 muškaraca do 35 godina, a oko 850.000 do 40 godina starosti. Prirodno je da najveći broj komunista mlađih godišta, rezervnih vojnih starješina i vojnih obveznika, ima ratni raspored u oružanim snagama. Korisno je što narasta i broj komunista — partijskih funkcionera, članova opštinskih, gradskih, centralnih i pokrajinskih komiteta, kao i drugih aktivista koji imaju ratni raspored u jedinicama JNA i TO i koji savjesno rade u izgradnji svojih vojnih i partijskih kolektiva. U tradiciji je naše partije da tamo gdje je najteže, najopasnije, komunisti idu naprijed, idu prvi. A oružana borba je, sigurno, najteži i najvažniji posao u ratu. Tako je uostalom bio i u NOR-u i u revoluciji. Oružana borba je osnovni oblik borbe u ratu za nezavisnost zemlje i za odbranu tekovina revolucije. Radi se ustvari, o orijentaciji na maksimalno angažovanje komunista u pripremi za oružanu borbu i učešće u njoj u slučaju rata. Mislim da je logično što nasto-

jimo da svaki član SKJ koji je za to fizički sposoban bude i osposobljen za oružanu borbu, a znatan broj komunista i za složene zadatke predvođenja jedinica u ratu. Živimo u takvo vrijeme kada su te sposobnosti neophodne svakom revolucionaru i rodoljubu.

» ... Kod nas se ponekad prilično jednostrano pristupa pitanju opštenarodne odbrane i društvene samozaštite — kaže drug Tito — U centru pažnje su pripreme za oružanu borbu ... To je dobro i razumljivo, ali nije dovoljno. Veći dio stanovništva naše zemlje treba takođe pripremiti da, u eventualnom ratu obavlja u skladu s našom koncepcijom ostale poslove društva — u privredi, civilnoj zaštiti, zdravstvenoj službi, obrazovanju, nauci i kulturi i drugim društvenim djelatnostima«. Često se pominje i pitanje angažovanja žena u pripremama za rat i u vođenju rata. Tu postoje široke mogućnosti. Naša koncepcija opštenarodnog odbrambenog rata ne može se ostvariti bez najšireg učešća žena Jugoslavije, koje čine oko polovinu našeg stanovništva. Imamo u tom pogledu dragocjena iskustva: u godinama oslobodilačkog rata i revolucije žene su dale veliki doprinos i podnijele ogromne žrtve. U jedinicama Narodnooslobodilačke vojske bilo je oko 100.000 žena. Na oslobođenoj teritoriji žene su bile nosioci poljoprivredne i zanatske proizvodnje, radile su na pozadinskom obezbjeđenju oružanih snaga, u obavještajnoj službi, zaprečavanju, u društvenim i političkim organizacijama, organima vlasti, prosvjeti itd. Na okupiranoj teritoriji, posebno u gradovima, žene su bile nosioci borbe KPJ. Mislim da bi naša orijentacija morala da bude na što širem učešću žena u proizvodnji i društvenim djelatnostima, u organizacijama Saveza komunista i drugim društveno-političkim organizacijama, u svim samoupravnim organima, zatim u civilnoj zaštiti, u pripremama velikog broja žena za funkcije u partijskom mehanizmu i drugim organima, naročito na privremeno zauzetoj teritoriji, u obavještajnoj službi, a i u oružanim snagama, najviše u TO, i to, prije svega, u sanitetu, intendantskoj, saobraćajnoj, tehničkoj i pravnoj službi, u političko-informativnim organima, u jedinicama veze, a sigurno jedan broj i u borbenim jedinicama TO itd.

Pomenuo bih i činjenicu da se na privremenom radu u inostranstvu nalazi znatan broj naših ljudi, posebno kvalifikovanih i stručnih radnika, od kojih su mnogi i vojni obveznici. U 19. tački prvog dijela Rezolucije govori se o tome. Ostvarivanje tih zadataka SKJ je od neposrednog interesa i za našu narodnu odbranu.

Obaveze i uloga Saveza komunista Jugoslavije, kao avangarde radničke klase i njegovo praktično ponašanje i u ovom području su,

u suštini, isti kao i na drugim stratezijskim poprištima borbe za izgradnju jugoslovenske socijalističke zajednice. Međutim, s obzirom na značaj i složenost zadataka odbrane tekovina revolucije i nezavisnosti zemlje, odgovornosti i uloga SKJ su posebne. Zato ističemo da SKJ ima posebnu političku odgovornost i kohezionu ulogu u opštenarodnoj odbrani i društvenoj samozaštiti. Razumije se, izrazite odgovornosti za odbranu nezavisnosti, teritorijalne cjelokupnosti i ustavnog poretka, u odnosu na druge zadatke stratezijskog karaktera, imaju sve organizovane socijalističke snage, ustvari, svaki rodoljub. Upravo je odbrana zemlje naše pravo na opstanak i razvoj na ovom tlu najšira osnova za okupljanje svih socijalističkih i demokratskih — rodoljubivih snaga naše zajednice. Nigdje pojave sektaštva, bilo kakvo sužavanje našeg fronta nisu tako opasne i nepotrebne kao na ovom području. Avangarda sama ne može izvesti revoluciju i izgraditi socijalističko samoupravno društvo. Ona sama ne može ni odbraniti revoluciju i njene tekovine. SFRJ braniće svi naši rodoljubi. Komunisti će vršiti svoju istorijsku ulogu svjesni, kao i svi drugi naši ljudi, da bez KPJ s Titom na čelu, ne bi bilo Jugoslavije, socijalističke samoupravne zajednice, slobodnih, ravnopravnih i zbratimljenih naroda i narodnosti. KPJ je uvijek težila da bude partija masa. Ona je to počela da postaje u predratnim godinama kada je Tito došao na njeno čelo. KPJ je to postala u NOR-u i revoluciji, a SKJ je to danas više nego ikad prije.

Odgovornost i uloga SKJ ne mogu biti manje u Armiji i oružanim snagama u cjelini nego što su u društvu, a u društvu, u svakom slučaju, ne mogu biti manje u organizovanju i pripremanju za odbranu nego što su u izgradnji socijalističkih samoupravnih odnosa, u privredi i na ostalim stratezijskim zadacima SKJ i svih drugih organizovanih socijalističkih snaga. Konačno, riječ je o uslovnom dijeljenju istorijskih zadataka SKJ, jer su upravo razvoj socijalističkih samoupravnih odnosa, učvršćivanje ravnopravnosti, bratstva i jedinstva naroda i narodnosti Jugoslavije, jačanje materijalne snage zajednice i dr., takođe, bitni faktori odbrambene moći zemlje. Sve što doprinosi stabilnosti i jačanju naše zajednice ima i svoju odbrambenu, posebno vojnu dimenziju. Odbrambenu snagu čini cjelokupno društvo, a ona je ravna našim ukupnim ljudskim (tj. ukupnoj snazi svih naših ljudi, žena i djece, organizovanih, osposobljenih i aktivnih u miru, u pripremama za odbranu, i aktivnih u ratu, u raznim oblicima borbe i otpora) i materijalnim potencijalima. Oružane snage su dio tih potencijala — udarni dio, nosilac oružane borbe. Rat za koji se pripremamo bio bi opštenarodni ne samo po svom društveno-političkom karakteru i ciljevima već i

po svom obliku — jer bi, uz dejstva oružanih snaga učestvovali svi subjekti naše zajednice, najširi slojevi stanovništva u raznim oblicima borbe i otpora.

Uloga i odgovornosti SKJ rastu u pripremi zemlje za odbranu. Između ostalog, na SKJ je da podstiče i doprinosi dogradnji naše koncepcije opštenarodne odbrane i da osigura i produbljuje idejno-političko i koncepcijsko-doktrinarno jedinstvo svih pripadnika oružanih snaga, kao i svih ostalih — dakle, svih socijalističkih subjekata u zemlji koji su istovremeno i faktori odbrane. To idejno jedinstvo, jedinstvo pogleda na koncepciju opštenarodne odbrane i sve njene značajne komponente mora se sve više izražavati u praksi djelovanja svih faktora odbrane, u njihovom zajedničkom i sinhronizovanom ostvarivanju koncepcije opštenarodne odbrane, u jačanju odbrambene snage Jugoslavije.

Savez komunista Jugoslavije mora to trajno obezbjeđivati svojim prisustvom i djelovanjem u svim društvenim sredinama u kojima se vrše pripreme za odbranu, a prije svega, u svim tijelima i organima odgovornim za rukovođenje, usmjeravanje i izvršavanje politike odbrambenog pripremanja i organizovanja — u delegatskim skupštinama, njihovim izvršnim organima — organima uprave, organima upravljanja i samoupravnim organizacijama i zajednicama itd. Sadašnja prisutnost SKJ u svim tim tijelima i organima je, po brojnosti članstva, znatna. Ali, naravno, stvar nije samo u broju članova SK, već u njihovoj organizovanosti i konkretnoj aktivnosti da se kroz sva ta tijela i organe ostvaruje politika SKJ.

Komunistička partija Jugoslavije, s Titom na čelu, tvorac je naše narodne vojske i naše koncepcije opštenarodne odbrane, čiji su izvori u stavovima i borbi KPJ za duboke društvene promjene i odbranu zemlje od fašističke najeze u predratnim godinama i, naročito u narodnooslobodilačkom ratu i socijalističkoj revoluciji. Organizacija SK u Armiji ima istu ulogu i jednake odgovornosti kao i ostali dijelovi SKJ, uz određene specifičnosti uslova u kojima djeluje i neke specifičnosti u strukturi obaveza. Cjelokupna aktivnost komunista u Armiji je u funkciji politike SKJ. Organizacija Saveza komunista u Armiji je nosilac odgovornosti u ostvarivanju politike SKJ u izgradnji borbene sposobnosti i moralno-političke snage JNA i učvršćivanja njenog narodnog i revolucionarnog karaktera. Odlučujući politički uticaj i neosporna vodeća idejno-politička pozicija SKJ u našim oružanim snagama su dosljedno ostvarivani u ovih proteklih 37 godina. Komunisti u JNA ističu svoje posebne obaveze da bi naglasili svoju odgovornost pred SKJ, radničkom klasom, narodima i narodnostima Jugoslavije za borbenu spremnost i cjelokupno ponašanje JNA. Ako

bi organizacija SK pokušavala da se ogradi i izbjegne odgovornost za probleme u JNA kao cjelini ili u bilo kojoj njenoj jedinici, ili ako bi prenosila svu odgovornost na komande ili na društvo i SKJ, tj., ako bi pokušala da osnovne uzroke propusta u svojoj sredini traži u stanju na pojedinim područjima u društvu — bilo bi to štetno i neprihvatljivo. Osnovna odgovornost za realizaciju kursa SKJ u Armiji je uvijek bila i biće na komunistima u JNA i komandama, u čijem su sastavu članovi SKJ.

Organizacija Saveza komunista ne treba i ne može da zamjenjuje vojne organe: komande, starješine, vojne kolektive i dr. I partijska organizacija i vojni organi imaju svoje mjesto, prava i odgovornosti u izgradnji Armije. Bilo kakva orijentacija koja bi vodila potiskivanju i pasiviziranju komandi, starješina, vojnih kolektiva, raznih vojnih savjeta i komisija i koja ne bi doprinosila narastanju čvrstine i efikasnosti naše vojne organizacije, nije politika SKJ u Armiji. Naravno, isto tako, ili još više bi bila suprotna politici SKJ bilo kakva orijentacija na sužavanju uloge i odgovornosti komunista i organizacija SK u jedinicama, komandama, ustanovama i Armiji u cjelini.

Komunisti djeluju u svim vojnim kolektivima — u četama, baterijama, eskadrilama, na ratnim brodovima, u karaulama, svim komandama i vojnim školama, u svim upravnim organima, u SSNO. Oni su svugdje nosioci inicijativa i odgovornosti u ostvarivanju politike SKJ i SFRJ. Komunisti obično čine sastave savjeta (kadrovskih i drugih) i kolegijuma u Armiji, od puka do SSNO, a partijski sekretari odgovarajućih komiteta su po funkciji članovi tih tijela. Organizacije SK i komunisti nisu izvan, ni iznad vojne organizacije, ali, naravno, još manje njen instrument. Komunisti su u vojnoj organizaciji, u svim njenim dijelovima, među ljudima. Oni su u matici života Armije i svake pojedine jedinice, komande i ustanove, i tu, uz sve propuste i slabosti, uspješno ostvaruju svoje zadatke koji proizilaze iz prirodne uloge i odgovornosti SKJ u društvu i u oružanim snagama. SKJ snosi najveću odgovornost za revolucionarni i narodni karakter naših oružanih snaga, za njihove pripreme i ponašanje u miru i u ratu.

Pored djelovanja organizacije SKJ i djelovanje organizacije SSOJ u Armiji koja je i pored nekih slabosti izrasla u značajnu moralno-političku snagu, djelovanje brojnih savjeta — kadrovskih, za red i disciplinu, bezbjednost i samozaštitu i dr. kao i aktivnost vojnih kolektiva i sindikalnih organizacija doprinose mobilizaciji sve šireg broja ljudi u traženju i ostvarivanju boljih rješenja na svim područjima izgradnje Armije. Sve je veći broj pripadnika Armije i među

vojnicima i mladim starješinama koji se osjećaju i ponašaju kao subjekti u našim političkim i vojnoj organizaciji. Moramo dalje razvijati tu praksu. Pri tome valja polaziti od toga da se naša vojna organizacija ne razlikuje od drugih vojnih organizacija samo po tome što su naše oružane snage sila socijalističkog samoupravnog društva, već i po tome što u društvenim uslovima kakvi postoje i kakvi se izgrađuju u našoj zemlji, i unutrašnji život i odnosi u Armiji, a posebno položaj čovjeka, nužno izražavaju, iako na osoben način u specifičnim uslovima naše vojne organizacije koju moramo stalno jačati, upravo, te društvene odnose koji opredjeljuju i društveno-političko biće Armije, njene političke i vojne ciljeve, kao i naša doktrinarna rješenja.

Naša narodna i revolucionarna vojska je pouzdan oslonac naše radničke klase, naroda i narodnosti socijalističke Jugoslavije. Ona dosljedno slijedi SKJ koji izražava, kako kaže drug Tito, »... suštinu i cjelinu onoga što je zajedničko našem socijalističkom društvu«.